

Kanivets Elena

Senior Lecturer

Sumy National Agrarian University

Loboda Andriy

Student of 2m course of specialty geodesy and land management

Sumy National Agrarian University

LAND RESOURCES MANAGEMENT: CONCEPT, ESSENCE OF SIGNIFICANCE

Канівець О.М.

Старший викладач

Сумський національний аграрний університет

Лобода А.М.

Студент 2м курсу спеціальності геодезія та землеустрій

Сумський національний аграрний університет

УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ: ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ, ЗНАЧЕННЯ

The article considers the basic concepts, essence, information base, subject, methods and functions of land management in Ukraine.

Keywords: land resources, management, land use, planning, regulation, organization, land use.

В статті розглянуто основні поняття, сутність, інформаційна база предмет, методи та функції управління земельними ресурсами в Україні.

Ключові слова: земельні ресурси, управління, землекористування, планування, регулювання, організація, використання земель.

Управління земельними ресурсами – складна організована система, яка охоплює великий спектр суспільних відносин і включає управління соціальними, економічними, правовими, екологічними та іншими видами

відносин. Даному виду управління характерний ряд особливостей, пов'язаних з тим, що: земля – це особливий об'єкт управління; земельні відносини пов'язані з об'єктивними закономірностями розвитку суспільства і суспільного виробництва; земля є майно особливого роду і, отже, з приводу землі виникають особливі майнові чи ринкові відносини; для управління земельними ресурсами характерно специфічне поєднання функцій і методів управління.

Інформаційною базою управління є прогнозування розвитку системи сталого землекористування, що становить науковоаналітичний етап процесу розробки комплексної програми. Прогноз окреслює сфери і можливості поставлених реальних завдань та цілей, виявляє напрям розробки і прийняття управлінських рішень, розглядає варіанти активного впливу на об'єктивні чинники перспективного розвитку.

Основу системи управління земельними ресурсами складають об'єкт, суб'єкт, предмет, мета, завдання і функції управління. Об'єкт і предмет управління створюються в результаті багаторічного попереднього періоду. Вид об'єкта і предмет управління тісно пов'язані між собою. Об'єктом управління є весь земельний фонд України, адміністративно - територіальної одиниці, земельні угіддя окремих землеволодінь і землекористувань, що відрізняються за характером використання, правовим статусом, а також земельні ділянки, що не ввійшли в землекористування (землі загального користування).

З прикладної точки зору, об'єктом управління є земельні відносини, процеси формування землеволодінь та землекористувань, організація раціонального використання, охорони та відновлення корисних властивостей земельних ресурсів, які відповідають сучасним потребам людини і вимогам законів природи.

Предметом управління є процеси організації використання землі, що у межах визначеної території забезпечують усе різноманіття потреб його жителів. Різноманіття потреб приводить до різноманіття способів використання земель, що підлягають управлінню [1].

Метою управління земельними ресурсами є створення і забезпечення функціонування системи цивілізованих земельних відносин і сталого землекористування, що дає змогу при забезпеченні досить високого рівня екологічних і соціальних умов життя, розвитку ефективної підприємницької, суспільної й іншої діяльності формувати умови збереження і відновлення властивостей навколишнього природного середовища.

Багатогранність поставленої проблеми визначає необхідність розв'язання цілого комплексу завдань: науково обґрунтованого перерозподілу земельних ресурсів; забезпечення рівноправності всіх форм власності і господарювання на землі; економічного регулювання раціонального використання землі; недоторканності права власності і права користування землею; пріоритету у наданні продуктивних земель для потреб сільського господарства; системного підходу до використання земельних ресурсів; врахування регіональних особливостей землекористування; екологізації землекористування; законодавчого, нормативного та методичного забезпечення раціонального землекористування тощо. Реалізація перелічених завдань дозволить ефективно управляти земельними ресурсами в Україні.

Функції управління – це відносно відокремлені напрями управлінської діяльності, які дозволяють здійснити певний вплив на об'єкт управління з метою вирішення поставленого завдання. Вивчення змісту функцій управління та їх чітка класифікація необхідні для розробки раціональних основ системи управління [2].

Варто враховувати, що управління земельними ресурсами здійснюється у двох напрямках: безпосереднє й опосередковане. До функцій безпосереднього управління земельними ресурсами слід віднести такі етапи: збір і аналіз даних про об'єкт управління та керовані процеси – вивчення властивостей землі (польові обстеження, інвентаризація земель), ведення земельного кадастру (реєстрація, облік, оцінка) і моніторингу земель, створення і ведення геоінформаційних систем; вироблення управлінського рішення – зонування земель, прогнозування, планування і проектування використання земель;

реалізацію управлінського рішення – державний перерозподіл земель (вилучення, надання земель), організацію і фінансування заходів щодо зміни властивостей землі, облаштованості й формування землекористувань, регулювання ринкового обороту земель, економічне стимулювання раціонального землекористування; контроль за функціонуванням сформованого процесу і його коректування – контроль за використанням земель і дотриманням земельного законодавства, вирішення земельних суперечок, пов'язаних з реалізацією управлінських рішень і функціонуванням сформованої системи організації використання земель.

До функцій опосередкованого управління належать: вивчення характеру земельних відносин, стану земельного законодавства і їх моніторинг; розробка і прийняття законодавчих актів (законів, рішень, постанов) та нормативів використання землі; реалізація заходів щодо зміни системи землекористування, передбачених у законодавчих актах; удосконалення землекористування, зонування, нормування використання землі; державний контроль за дотриманням земельного законодавства; вирішення земельних суперечок, пов'язаних із введенням та функціонуванням земельного законодавства і нормативів використання землі [3].

Отже, управління земельними ресурсами — це процес постійного вдосконалення земельних відносин, землекористування і землеволодіння, землевпорядкування території і землеустрою господарств, оптимізації розподілу земель між галузями господарського комплексу і раціоналізації їх використання у кожній із них, розробка і впровадження комплексу заходів з охорони земельного фонду та підвищення продуктивності й економічної ефективності використання [4].

Література:

1. Третьак А.М., Дорош О.С. Управління земельними ресурсами. Навчальний посібник.- Вінниця: Нова книга, 2006 - 360с.

2. Шарий Г.І., В.В. Тимошевський, Р.А. Міщенко, І.А. Юрко. Управління земельними ресурсами. Навчальний посібник. – Полтава: ПолтНТУ, 2019. - 172 с.

3. Гуторов О.І. Управління земельними ресурсами: лекція / О.І. Гуторов, Т.Є. Черета; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Х., 2013. – 56 с.

4. Ясінецька І.А. Особливості раціонального управління земельними ресурсами / І.А. Ясінецька // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. — 2016. — Вип. 8 (2). — С. 127